

Lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista

VD/3450/00.04

KN/TL/PH

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 16.4.2014 päivätyn lausuntopyynnön metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista. Lausuntopyyntö on liitteenä.

Hallitus linjasi rakennepoliittisessa ohjelmassaan (29.8.2013), että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto, jonka ylin päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävänä on muun muassa valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, rahoituksen sekä päätöksenteon järjestämiseksi ja metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi. Työryhmä valmistelee myös mm. ehdotukset niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi. Työryhmän tulee antaa loppuraportti hallituksen esityksen muodossa 15.9.2014 mennessä. Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaan myös antaa väliraportti 31.3.2014 mennessä.

Työryhmän väliraportti julkaistiin 1.4.2014. Väliraportti on liitteenä. Väliraportti sisältää työryhmän kartoittavat mahdollisuudet sekä työryhmän alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi. Työryhmä on väliraportissaan arvioinut, että metropolihallinto voidaan oikeudellisesti toteuttaa joko perustuslain 121 §:n 4 mom. tarkoitetuna kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä tai pakkokuntayhtymänä, jolla on vaaleilla valittu valtuusto. Oikeudellisen toteuttamismallin valintaan vaikuttavat mm. metropolihallinnolle annettavien tehtävien laajuus ja merkittävyys, rahoituksen suuruus sekä tehtävien oikeusvaikutukset alueen kunnille, kuntayhtymille ja muille sidosryhmille.

Väliraportissa esitetään kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa metropolihallinnon perustamiseksi.

1. Vähimmäistehtävät -malli

- Metropolihallinto hoitaisi tehtäviä, joilla sille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vähintään edellyttää. Tehtävät olisivat pääosin strategisia ja vain osittain operatiivisia.
- Hallintomalliksi soveltuisi pakkokuntayhtymä, jossa olisi vaaleilla valittu valtuusto.
- Rahoitusmallina olisivat kunnille osoitettavat maksuosuudet.
- Aluerajaus voisi olla laajempi, väliraportissa on esitetty 16 kunnan kuulumista metropolihallintoon.
- Vaali toteutettaisiin mahdollisesti siten, että metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä, mutta alueellisen edustavuuden korostuessa muut mallit ovat mahdollisia.

2. Laaja malli

- Metropolihallinto hoitaisi laajasti sen toimialaan kuuluvia tehtäviä. Tehtäväkokonaisuus olisi mahdollisimman kattava, monipuolinen sekä toiminnallisesti eheä. Tavoitteena olisi myös, että eri tehtäväalueet tukisivat toisiaan mahdollisimman tehokkaasti. Tehtävät olisivat sekä strategisia että operatiivisia.
- Tarkoituksenmukainen hallintomalli olisi perustuslain 121 §:n 4 momentin mukainen kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä.
- Itsenäinen rahoitusmalli. Työryhmä esittää säädettäväksi verotusoikeutta metropolihallinnolle (tulovero).
- Aluerajaus olisi suppeampi, väliraportissa on esitetty 10 kunnan kuulumista metropolihallintoon (nk. ydinalue).
- Metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä

Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan väliraportin ehdotuksia ja vastaamaan erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

1. Väliraportissa esitetyt vaihtoehtoiset toteuttamistavat metropolihallinnoksi

1 a. vastaavatko työryhmän esittämät vähimmäistehtävät -malli ja laaja malli metropolialueen erityisiin haasteisiin myös pidemmällä aikavälillä sekä kuntien ja alueen kokonaisedun näkökulmasta

- 1 b. kumpaa vaihtoehtoisista malleista lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisempaan toteutustapana metropolihallinnon perustamiseksi
- 1 c. mikäli kumpaakaan työryhmän esittämästä malleista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, pyydetään lausunnonantajaa esittämään vaihtoehtoinen toteutustapa hallituksen linjauksen esittämän metropolihallinnon perustamiseksi
2. Molempia malleja koskevat ehdotukset sekä vaihtoehtoisten mallien tarkempi arviointi
 - 2 a. Esitetyt metropolihallinnon tehtävät
 - 2 b. Esitetyt metropolihallinnon hallinnon ja päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot (nk. pakkokuntayhtymä, itsehallintojärjestelmä sekä toimielimet ja muu hallinnon organisointi)
 - 2 c. Esitetyt vaihtoehdot vaalien järjestämiseksi ja asukkaiden osallistumisen turvaaminen
 - 2 d. Esitetyt vaihtoehdot aluerajaukseksi
 - 2 e. Esitetyt vaihtoehdot rahoituksen järjestämiseksi
 - 2 f. Esitettyjen vaihtoehtoisten mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset
3. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.7.2014 klo 16 mennessä.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä eri toimialojen asiantuntijoiden kanssa.

Kaupunginhallitus 9.6.2014 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi valtiovarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista.

Käsittely:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen totesi että Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmä vastustaa metropolihallintoa ja esitti, että Vantaan lausunto muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Vantaa vastustaa metropolihallintoa tässä muuttuneessa sote-tilanteessa. Ei ole oikein, että metropolihallinnosta ja sote-ratkaisusta päätetään eri aikaan. Vaihtoehtona metropolihallinnolle pyydetään selvittämään, miten MAL-asioita voidaan kehittää Uudenmaan liiton kautta. Tämä vaihtoehto pitää sisällään myös metropolikaavan laadinnan selvittämisen."

Kaupunginhallituksen jäsen Markku Weckman kannatti Mäkinen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Bruun, Holopainen, Hurri, Jääskeläinen, Karlsson, Kauppinen, Kokko, Letto, Mäntynen, Niemelä, Niinistö, Näätäsaari, Ranto) ja 4 ei-ääntä (Multala, Mäkinen, Orpana, Weckman). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginjohtajan esitys.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista
- Lausuntopyyntö metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista
- Metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportti 1.4.2014

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 83922101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
Kehittämisoikeus Tarja Lumijärvi, puh. 83922705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi